

نقد و نظر به مناسبت شصتمین سالگرد تاسیس دانشگاه

به قلم دکتر بهروز زرگر، عضو هیأت علمی گروه شیمی

سال ۱۳۷۲ از دانشگاه صنعتی اصفهان وارد دانشگاه اهواز شدم. با سابقه‌ای که از روابط بین استاد و دانشجو در دانشگاه صنعتی داشتم و پس از دیدن برخوردهای دوستانه و خالی از غرور و کبر اساتید دانشگاه شهید چمران، شوکه شده بودم. هضم این رفتارهای دوستانه برایم کمی سخت بود و مدت زمانی طول کشید تا به آن عادت کردم.

شکرگزار پروردگار هستم که اساتید من، به من آموختند تلاش و همت و احترام به دانشجو و رعایت حرمت پیشکسوت را. به من آموختند که زیاده‌خواه نباشم، اما همیشه برای بهتر بودن تلاش کنم. آموختند که هر تحقیق و پژوهشی جایگاه خاص خود را دارد. اینکه براساس زحماتی که می‌کشیم، تحقیقات و پژوهش‌هایی که انجام می‌دهیم، مقاله می‌نویسیم. آموختند که مقالات برای چاپ داوری می‌شوند، توسط افرادی متخصص در این زمینه. آموختند که هر مقاله‌ای را در هر نشریه‌ای نمی‌توان چاپ کرد و باید کار انجام شده و مقاله در قد و قواره نشریه باشد تا امکان چاپ پیدا کند. گفتند که ضریب تاثیری برای نشریات وجود دارد که مهم است و به‌عنوان شاخصی برای خوب بودن نشریه و به طبع آن، مقالاتی که در آن نشریه چاپ می‌شوند به کار می‌رود. یاد دادند که با امکانات اندک نیز می‌توان تحقیق و پژوهش کرد.

در تعجبم از همکارانی که ارزش تحقیقات، تلاش‌ها و مقاله‌های دوستان خود را زیر سوال می‌برند. به برخی، فقط برخی از کارها (در زمینه شیمی تجزیه) اشاره می‌کنم: کوپل کردن دستگاه‌های ولتامتری و کولومتری، انجام استخراج نقطه ابری، استفاده از نانوذرات آهن اکسید جهت اندازه‌گیری و حذف گونه‌های شیمیایی و تصفیه آب، استفاده از نانوذرات برای حذف آنتی‌بیوتیک‌ها، اندازه‌گیری ویتامین ب_۳، ارائه روش‌های استفاده از نانوذرات برای تهیه شناساگرهای کاغذی، استفاده از رزونانس پلاسمون نانوذرات طلا، مس و نقره برای اندازه‌گیری سموم و داروها و ... کار کم اثر به چه معنی است؟ چه کسی میزان اثر را مشخص می‌کند؟ اگر کاری بدیع و تاثیرگذار نباشد در نشریات معتبر چاپ نخواهد شد. هر کدام از تحقیقاتی که در بالا اشاره شد منشاء ده‌ها کار و تحقیق داخلی و خارجی قرار گرفته است. سپاسگزار پروردگار هستم جهت قرار گرفتن در جمعی از اساتید نیک کردار. افتخار باید کرد به بودن در جمع چنین پژوهش‌گرانی. همکارانی که به دلیل کمبودها و رعایت کیفیت با وجود خالی بودن ظرفیت استاد، در سال تنها یک دانشجوی کارشناسی ارشد می‌گیرند و یک سال در میان دانشجوی دکترا. اگر کسی

تقلب می کند، به فکر یافتن و جلوگیری از خطای او باشیم و نه در پی خراب کردن دست‌مایه و حاصل زحمت محققین درست کار.

مواد، دستگاه، هزینه تعمیر و سرویس، تعمیر اتاق و هزینه‌های شرکت دانشجویان در کنفرانس‌ها و پایان‌نامه دانشجویان و هزینه‌های انجام آزمون‌های تعیین ساختار مانند انجام میکروسکوپ الکترونی، تعیین اندازه ذرات، سطح موثر و ... هر جا اسم هزینه کردن می‌شود، می‌گویند «از گرت». دستگاه اسپکتروفلوریمتر حداقل ۱۱۰ میلیون تومان بیش از ۲۰ سال است که من خبر دارم نیاز داریم. لامپ ماوراء بنفش دستگاه اسپکتروفلوریمتر بیش از سه میلیون تومان، هر بار آمدن تعمیر کار حداقل یک و نیم میلیون تومان. کسی جرات ندارد به فکر خرید **GCMass** و یا **LCMass** و ... باشد. اتاق‌های اساتید انبار مواد شده است. کسی به فکر است؟ ساختمان‌ها فرسوده و خراب هستند. هر زمستان از یک جای سقف آب چکه می‌کند. تابستان‌ها را کاملاً تعطیل می‌کنیم و بعد باید جبران خرابی‌های ناشی از گرما، موش، موریانه و آتش‌سوزی را انجام دهیم، به غیر از زمانی که برای تحقیق از دست می‌دهیم. تا چه تاریخی قرار است در راهروهای گروه‌های آموزشی امتحانات را برگزار کنیم؟ برای کسی فرق می‌کند؟ استاد دانشگاه بعد از چهل و چند سال، بعد از سی سال باز نشسته می‌شود و هنوز یک آزمایشگاه تحقیقاتی اختصاصی ندارد. برای کسی مهم است؟ درد اینجاست نه تعداد مقاله‌هایی که هر چه هستند کم یا زیاد به نیکی نوشته شده‌اند. درد، بی‌حرمتی تعداد قلیلی از همکاران به پیشکسوتان خود است. درد، زیاده‌خواهی است. بعد از گذشت شصت سال از تاسیس دانشگاه هنوز روند مشخصی برای نگهداری، طریقه استفاده مناسب و بهینه و تعمیرات دستگاه‌ها نداریم یا من بی‌اطلاع هستم. لیست تمامی تجهیزات دانشگاه که با زحمت فراوان در حال آماده‌سازی بود (سال‌های ۱۳۹۳ و ۱۳۹۴) نیمه کاره رها شد (بدلیل عدم همکاری برخی دانشکده‌ها و گروه‌ها). ایمنی کار و تحقیق به فراموشی سپرده شده. استاد دانشگاه در گیر روندهای وقت‌گیر نامناسب می‌شود و باید «صرفاً سه روز در هفته، چرا؟» برای تحویل مدارک به بیمه تکمیلی «به شکلی نامناسب» به سازمان مرکزی مراجعه کند و این روند چند بار تکرار شود خدا می‌داند و بس (نمیشود یک بار مدارک مورد نیاز را به همه اطلاع داد که ده بار باعث رفت و آمد نشود؟). مراحل سفارش تهیه پیش فاکتور و فاکتور، پیگیری ارسال و دریافت مواد و لوازم و تجهیزات جمع‌آوری و تهیه فرم‌های گرت و ... همگی با استاد است. چقدر زمان از اعضای هیأت علمی به این منظور صرف می‌شود؟ برای انجام پژوهش‌های عمیق‌تر نیاز به امکانات، زمان و تغییر در شرایطی را داریم که محدود کننده انجام پروژه‌های بزرگ، احتمالاً زمان‌بر و با ریسک اجرای بالا هستند.

با تمام مشکلاتی که بیان شد، می‌شود و یا حتی گفته نمی‌شود، بودن در این دانشگاه (شهید چمران اهواز) و در جمع اساتید بزرگوار آن برای بنده افتخاری بزرگ است.